

|                                    |   |
|------------------------------------|---|
| Programmi koostaja ja vastutaja    | Rahandusministeerium, strateegia- ja finantsosakond   |
| Programmi kinnitamise aeg          | 20.02.2026  |
| Dokumendi sisu kasutamise selgitus | Dokumendis toodud info on sisendiks riigi eelarvestrateegia (RES) ja riigieelarve koostamise (RE) protsessis. Programmi eelnõu kohandatakse lähtuvalt RES-i ja RE otsustest. Programmi kinnitab minister käskkirjaga peale riigieelarve Riigikogus vastu võtmist. |

|                          |  |
|--------------------------|--|
| Tulemusvaldkond          | Riigivalitsemine   |
| Tulemusvaldkonna eesmärk | Elanikkonna vajadustega arvestav ühtne ja tõhus riigivalitsemine   |
| Valdkonna arengukava     | -  |
| Programmi nimi           | Halduspoliitika programm   |
| Programmi eesmärk        | Eesti riik on arukalt ja avatult hoitud, riigi ressursid tõhusalt hallatud ja riigi töö efektiivselt korraldatud, otsuste tegemiseks on tagatud kvaliteetne ja usaldusväärne statistika. |
| Programmi periood        | 2026-2029  |
| Peavastutaja             | Rahandusministeerium   |
| Kaasvastutajad           | Statistikaamet, Riigi Tugiteenuste Keskus, Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskus, Riigihangete vaidlustuskomisjon  |



## Sisukord

|  |           |
|--|-----------|
| Sissejuhatus .....   | 3         |
| 1. Programmi eesmärk, mõõdikud ja rahastamiskava .....                       | 4         |
| 2. Positiivsed arengud valdkonnas .....                                      | 6         |
| 3. Olulisemad programmi tegevused riigi eelarvestrateegias.....              | 7         |
| 4. Programmi tegevused ja teenused.....                                      | 8         |
| <b>Tegevus: Riigi halduse korraldamine .....</b>                             | <b>8</b>  |
| Teenus: Riigi personalipoliitika kujundamine.....                            | 10        |
| Teenus: Riigivalitsemise valdkonna arendamine .....                          | 11        |
| Teenus: Riigi kinnisvarapoliitika ja selle elluviimise koordineerimine ..... | 12        |
| Teenus: Riigihangete poliitika kujundamine .....                             | 14        |
| Teenus: Riigihangetealaste vaidlustuste lahendamine .....                    | 15        |
| Teenus: Riigiabi poliitika ja regulatsiooni elluviimine .....                | 15        |
| Teenus: Riigi osaluspoliitika kujundamine .....                              | 16        |
| <b>Tegevus: Riigi tugiteenuste pakkumine .....</b>                           | <b>18</b> |
| Teenus: Personali- ja palgaarvestus .....                                    | 19        |
| Teenus: Finantsarvestus.....   | 19        |
| Teenus: Riigihangete korraldamine.....                                       | 20        |
| Teenus: Toetuste kasutamise korraldamine .....                               | 20        |
| Teenus: Dokumendihaldus- ja arhiiviteenus .....                              | 21        |
| Teenus: IT äriteenused .....   | 22        |
| Teenus: Töökohateenuse allhange.....   | 23        |
| Teenus: Ühishoone tugiteenused.....  | 23        |
| Teenus: Riigimajade korraldamine .....                                       | 25        |
| <b>Tegevus: Riikliku statistika tegemine.....</b>                            | <b>25</b> |
| Teenus: Riikliku statistika tegemine .....                                   | 26        |
| Teenus: Statistikaalaste tellimustööde tegemine .....                        | 27        |
| 5. Programmi juhtimiskorraldus.....  | 29        |
| LISA 1. Halduspoliitika programmi teenuste rahastamiskava .....              | 30        |

## Sissejuhatus



Joonis 1. Tulemusvaldkonna Riigivalitsemine programmid ja eesmärgid.

Halduspoliitika programmiga panustatakse riigi eelarvestrateegias seatud tulemusvaldkonna „Riigivalitsemine“ eesmärgi „Elanikkonna vajadustega arvestav ühtne ja tõhus riigivalitsemine“ saavutamisse. Programm hõlmab avaliku teenistuse arendamist ja riigi personalipoliitika, osaluspoliitika, kinnisvara, riigihangete ja riigiabi poliitika kujundamist ja õigusloomet ning riiklikku ja haldusjärelevalvet riigihangete alal. Halduspoliitika valdkond hõlmab ühtlasi riikliku statistika tegemist ning keskketsete tugiteenuste pakkumist riigis. Programmiga mõjutatakse kõige enam keskvalitsuse sektorit tulemusvaldkonna eesmärkide täitmisel.

Halduspoliitika programm panustab **riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“** valdkondade vajalike muutuste saavutamisse:

1. **Majandus ja kliima:** Lähme üle kliimanetraalsele energiatootmisele, tagades energiajulgeoleku.
2. **Ruum ja liikuvus:** Planeerime ja uuendame ruumi terviklikult ja kvaliteetselt ning ühiskonna vajaduste, rahvastiku muutuste, tervise ja keskkonnahoiuga arvestavalt.
3. **Riigivalitsemine:** Parandame riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuste teenuste kvaliteeti ja kättesaadavust ning vaatame üle vastutuse jaotumise; Suurendame valitsemise ühtsust ja tagame riigi sujuva toimimise.

Eesti on koos 198 liikmega Pariisi leppe osapool. Pariisi leppe eesmärgiks on hoida globaalse soojenemise tase alla 1,5 kraadi. Samuti on Eesti Euroopa rohelse kokkuleppe osapool, mille eesmärgiks on vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heidet 55 võrreldes 1990. aastaga ja saavutada kliimanetraalsus 2050. aastaks. Seatud kliimaeesmärgid mõjutavad laialdaselt nii Euroopa Liidu kui erinevate riikide poliitikaid ning nende saavutamisse aitavad panustada halduspoliitika programmis kavandatud tegevused.

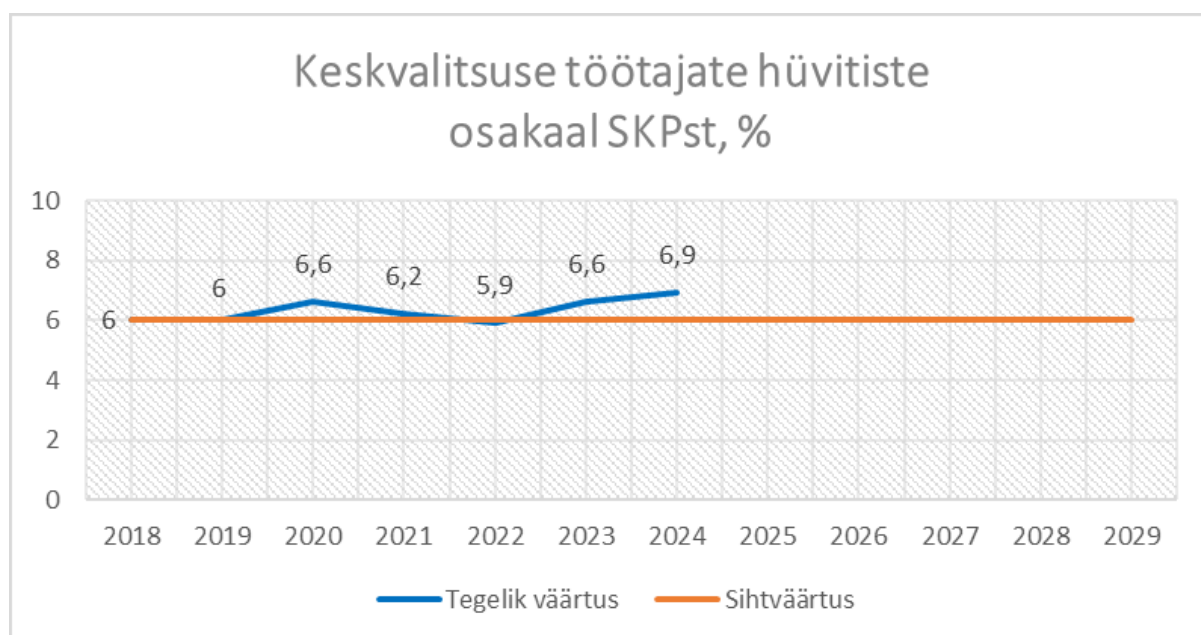
Suure osa programmi mahust moodustavad kesksed tugiteenused, mida pakuvad rahandusministeeriumi ühisosakond, riigi tugiteenuste keskus ja rahandusministeeriumi infotehnoloogiakeskus. Riikliku statistika tegevuse eelarve on peamiselt statistikaameti juhtida. Lisaks on rahandusminister kliimakoalitsiooni liige koos 98 riigiga üle maailma, mille eesmärgiks on kaasata rahandusministeeriumid kliimapoliitika kujundamisse.

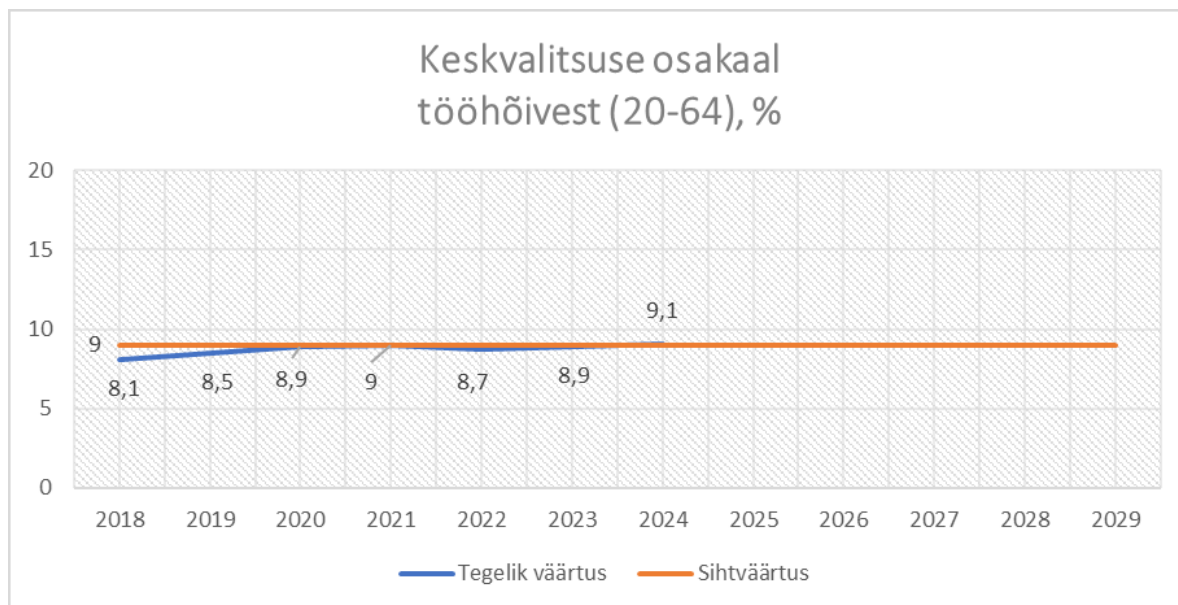
## 1. Programmi eesmärk, mõõdikud ja rahastamiskava

|                           |  |
|---------------------------|--|
| <b>Programmi eesmärk:</b> | Eesti riik on arukalt ja avatult hoitud, riigi ressursid tõhusalt hallatud ja riigi töö efektiivselt korraldatud, otsuste tegemiseks on tagatud kvaliteetne ja usaldusväärne statistika. |
|---------------------------|--|

**Tabel 1.** Halduspoliitika programmi mõõdikud ja sihttasemed, perioodil 2020-2029.

| Mõõdik  | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2026     | 2027 | 2028 | 2029 |
|---|------|------|------|------|------|----------|------|------|------|
|   |      |      |      |      |      | Sihttase |      |      |      |
| Keskvalitsuse töötajate hüvitiste osakaal SKP-st, %, <= | 6,6% | 6,2% | 5,9% | 6,6% | 6,9% | 6%       | 6%   | 6%   | 6%   |
| Allikas: Rahandusministeerium                           |      |      |      |      |      |          |      |      |      |
| Keskvalitsuse osakaal tööhõivest (20-64), %, <=         | 8,9% | 9%   | 8,7% | 8,9% | 9,1% | 9%       | 9%   | 9%   | 9%   |
| Allikas: Rahandusministeerium                           |      |      |      |      |      |          |      |      |      |
| Statistika tarbija rahuloluindeks                       | 73   | 72,2 | 75,7 | 82   | 84   | 82       | 82   | 82   | 88   |
| Allikas: Statistikaamet                                 |      |      |      |      |      |          |      |      |      |





Joonised 2 ja 3. Halduspoliitika programmi valitud mõõdikud.

Tabel 2. Halduspoliitika programmi rahastamiskava (tuhat eurot), perioodil 2025-2029.

| Programmi eelarve täitmine<br>tegevuste lõikes, tuhat eurot | Eelarve | Eelarve prognoos |         |          |          |
|---|---------|------------------|---------|----------|----------|
|   | 2025    | 2026             | 2027    | 2028     | 2029     |
| Halduspoliitika programm                                    | -98 550 | -91 768          | -94 727 | -111 015 | -103 356 |
| Tegevus: Riigi halduse korraldamine                         | -37 680 | -27 702          | -33 012 | -51 052  | -43 366  |
| Tegevus: Riigi tugiteenuste<br>pakkumine                    | -48 380 | -50 583          | -50 374 | -48 623  | -48 667  |
| Tegevus: Riikliku statistika tagamine                       | -12 486 | -13 482          | -11 340 | -11 340  | -11 323  |

Tabelis kajastatud 2025. aasta eelarve on Riigikogu poolt vastu võetud 11.12.2024 (redaktsiooni kehtivus alates 01.01.2025) ning seda on korrigeeritud vastavalt 2026. aasta riigieelarve eelnõu kulude meetodikale, st kuludest on elimineeritud amortisatsioonikulud (mitterahalised kulud).

2025. ja 2026. aasta eelarvete muutuste selgitused on toodud 2026. aasta riigieelarve eelnõu seletuskirjas ptk 3.14 "Rahandusministeeriumi valitsemisala" ja selle alapeatükkides. Vt infoks ka 2026 riigieelarve eelnõu seletuskirja ptk 1.3 "Amortisatsioon".

Tabel 3. Halduspoliitika programmi rahastamiskava täiendav informatsioon 2025.a kohta (muudatuste selgitused koos eelarvega, tuhat eurot)

| Ülekantavad vahendid<br>(2024→2025) | Eelarve<br>muudatus | Selgitused  |
|-------------------------------------|---------------------|---|
| <b>Halduspoliitika programm</b>     | <b>-6 340</b>       | Rahandusministri 17.02.25 käskkiri nr 8 ja<br>20.05.25 käskkiri nr 35 |
| Tegevus: Riigi halduse korraldamine | -1<br>011           |   |

|  |                         |   |
|--|-------------------------|---|
| Tegevus: Riigi tugiteenuste pakkumine                | -4 363                  | <a href="https://adr.rik.ee/ram/dokument/16681226">https://adr.rik.ee/ram/dokument/16681226</a> ja<br><a href="https://adr.rik.ee/ram/dokument/17037803">https://adr.rik.ee/ram/dokument/17037803</a>   |
| Tegevus: Riikliku statistika tegemine                | -966                    |   |
| <b>2025.a riigieelarve I p.a. seadusemuudatused</b>  | <b>Eelarve muudatus</b> | <b>Selgitused</b>   |
| <b>Halduspoliitika programm</b>                      | <b>-549</b>             | Vt 2025 lisaeelarve eelnõu seletuskiri Rahandusministeeriumi kodulehel: <a href="https://www.fin.ee/riigi-rahandus-ja-maksud/riigieelarve-ja-eelarvestrateegia/riigieelarved#2025-aasta-lisaeela">https://www.fin.ee/riigi-rahandus-ja-maksud/riigieelarve-ja-eelarvestrateegia/riigieelarved#2025-aasta-lisaeela</a> |
| Tegevus: Riigi tugiteenuste pakkumine                | -249                    |   |
| Tegevus: Riikliku statistika tegemine                | -300                    |   |
| <b>2025.a riigieelarve II p.a. seadusemuudatused</b> | <b>Eelarve muudatus</b> | <b>Selgitused</b>   |
| <b>Halduspoliitika programm</b>                      | <b>0</b>                |   |
| <b>VV reservide eraldised</b>                        | <b>Eelarve</b>          | <b>Selgitused</b>   |
| <b>Halduspoliitika programm</b>                      | <b>-151</b>             | Rahandusministri 15.04.25 käskkiri nr 24<br><a href="https://adr.rik.ee/ram/dokument/16894725">https://adr.rik.ee/ram/dokument/16894725</a>   |
| Tegevus: Riigi tugiteenuste pakkumine                | -151                    |   |

## 2. Positiivsed arengud valdkonnas

- **Paindlike töökorralduse mudelite soodustamine** suurendab riigi kui tööandja atraktiivsust, mitmekesistab riigiasutuste valikuid värbamisel, toetab riigile vajaliku tööjõu olemasolu regioonides, soodustab maapiirkondadesse kolimist ning võimaldab kasutada optimaalselt regioonides asuvat kinnisvara ja tööpindu. 2024. aastal töötas 5 protsenti riigiasutuste teenistujatest täielikult kaugtööl (2023. aastal 4 protsenti). Püsiva kaugtöö kokkuleppega teenistujate arv on suurenenud<sup>1</sup> – 2024. aastal oli püsiv kaugtöö kokkulepe sõlmitud 1061 teenistujaga (2023. aastal 973 teenistujaga) ning nendest 67 protsenti (711 teenistujat) elab väljaspool Harju maakonda. Paindlikku töökorraldust toetab ka riigi kinnisvarapoliitika, luues riigimajades töökohti üle Eesti.
- **Riigi tugiteenuste keskus (RTK)** jätkab riigi tugifunktsioonide pidevat tõhustamist. 2023. aastal alustati keskse dokumendihaldus- ja arhiiviteenuse osutamist kaheksale pilootasutusele. Alates 01.09.2025 on teenusel 20 riigiasutust, sealhulgas 7 ministeeriumi. RTK finantsarvestuse teenust kasutab 84 protsenti keskvalitsuse üksustest. Teenuse rahuloluindeks oli 2024. aastal 66 protsenti.

<sup>1</sup> [ATAR 2023 lõplik.pdf](#)

Ühe raamatupidaja kohta menetletakse 1367 arvet kuus, millega on ületatud senine siht jõuda 1300 arveni. Personali- ja palgaarvestusteenuse kasutajaid on samuti 84 protsenti keskvalitsuse üksusest, teenuse rahuloluindeks on tõusnud 70 protsendini ning läbi riigitöötajate iseteenindusportaali (RTIP) laekub 88 protsenti personaliandmetest. Riigihangete korraldamise teenusega rahulolu kasvas 2024. aastal 81 protsendini. 38 protsendil hangetest kasutati hindamiseks kvaliteedikriteeriume. Samuti on kõrgel tasemel püsinud rahulolu RTK kui toetuse andjaga – 2024. aastal oli koostöökogemusega rahulolu 72.

- Statistikaameti eesmärk on oluliselt vähendada andmeesitajate koormust ja selle nimel tehakse pidevalt tööd. 2025. aastal jätkus **koostöös poliitikakujundajatega andmeesitajate halduskoormuse** vähendamine. Mitu aastat kestnud arendusprojekti tulemusena õnnestus statistikaametil 2025. aastal edukalt piloteerida **uut kogumisrakendust**, mis on saanud andmeesitajatelt head tagasisidet. Järgmisel paaril aastal on kavas järk-järgult kõik ettevõtlusküsimustikud uude kogumisrakendusse üle viia. See tagab andmeesitajatele tunduvalt parema kasutusmugavuse.
- **Riigi osaluspoliitikas** jätkub osaluste detsentraliseeritud valitsemine, mida keskselt kujundab rahandusministeerium. Osaluspoliitika paremaks rakendamiseks kinnitas Vabariigi Valitsus uuendatud **riigi osaluspoliitika põhimõtted** 2025. aasta veebruaris ning uuendatud põhimõtete rakendamiseks on koostatud riigivaraseaduse muutmise eelnõu eesmärgiga jõustada see 2026. aasta esimesel poolaastal. Äriühingute nõukogude liikmete valimiseks on moodustatud nimetamiskomitee (tegutseb kaheksandat aastat).
- **Riigihangete korraldus** on jätkuvalt **tõhus ja läbipaistev**. Riigihangete 2024. aasta ülevaate põhjal korraldati Eestis **e-riigihankena** 98 protsenti hangetest. Vaidlustatud riigihangete osakaal on madal, ulatudes 2024. aastal 1,8 protsendini kõigist riigihangetest. 2025. aasta alguses valmis analüüs riigihangete lihtsustamise võimaluste kohta, mille baasil on ettevalmistatud riigihangete seaduse muutmise eelnõu, eesmärgiga jõustada see 2026. aasta 1. juulist.
- 2023. aasta novembris leppis valitsus kokku **riigihangete läbiviimise strateegilistes põhimõtetes**: keskkonnahoidlikkuse, sotsiaalse vastutustunde ja innovatsiooni toetamine, julgeolekuriskidega arvestamine ning mõistlikkuse ja usaldusväärsuse tagamine. Strateegiliste põhimõtete praktikasse rakendamiseks koostati 2024. aasta lõpuks väärtusi edendav tegevuskava.

### 3. Olulisemad programmi tegevused riigi eelarvestrateegias

- Riigivalitsemise prioriteediks on **kujundada selge ja arusaadav mõjusa valitsemiskorralduse mudel**, mis sobitub Eesti õigusruumi ning toetab ametis oleva Vabariigi Valitsuse eesmärkide elluviimist, **hoides samal ajal avalike ülesannete täitmise stabiilsust**. See võib hõlmata nii regulatsioonide ülevaatamist kui ka mitteregulatiivseid tegevusi, sealhulgas tugiteenuste juhtimispõhimõtete ühtlustamist, valitsuse eesmärkidele suunatud meeskondade loomist ning toetatud karjäärijuhtimist üle kogu avaliku teenistuse.
- Riigi kinnisvaraportfell on riigile üle jõu käiv ning nappide ressursside tingimustes kinnisvarapoliitika elluviimine nõuab teadlikku andmepõhist lähenemist. Riigiasutuste roll on ise teha otsused kinnisvara kasutamise tõhustamise osas oma teenuste pakkumisel. **Vaja on kasutusele võtta andmepõhised mõõdikud, mis suunavad riigiasutusi tegema kinnisvara osas ressursisäästlikke otsuseid.**



- Osaluspoliitika põhimõtete rakendamine vajab analüüsi ja arutelusid, kuna **strateegilise- ja finantsjuhtimise eesmärgid lahknevad, rahastus pole õiglane ning erastamine ei toimu ühtsetel alustel**. Riigi osalusega äriühingute ja riigi asutatud sihtasutuste **valitsemine ja juhtimiskvaliteet on ebaühtlane ning valitsejate sisuline huvi on olnud pigem vähene**.
- Riigihangete valdkonnas on **fookuses riigi strateegilisi arengusuundi toetavate ehk väärtuspõhiste riigihangete edendamine** aga ka **lihtsustamine ja halduskoormuse vähendamine**. Väljakutseks on hankespetsialistide kompetentside tõstmiseks süsteemse võimekuse loomine ja riigihangete kompetentsikeskuse väljaarendamine.
- **Riigiabi ja vähese tähtsusega abi register** vajab arendamist ning tehnoloogilist uuendamist, et oleks vastavuses pidevalt muutuva riigiabi reeglistikuga, tagatud oleks abi läbipaistvus ja valdkonna statistika kättesaadavus ning oleks võimalik vältida ebaseadusliku riigiabi andmist.
- Riigi tugiteenuste keskuse eesmärk on ühtsete, integreeritud ja kliendisõbralike tugiteenuste pakkumiseks terviklahenduste loomine. Üheks olulisemaks tegevuseks eesmärgi täitmisel on uuendatud **majandusarvestuse tarkvara eelanalüüs ja juurutamine**, et uuendada tarkvara enne 2028. aastat, mil lõpeb senine kasutajatugi (väljakutseks on eelarvevahendite leidmine). Uuendustele üleminek nõuab lisaks tarkvarale ka seotud süsteemide (sh veebipõhine aruandluskeskkond, riigitöötaja iseteenindusportaal jm) liidestuste üleviimise analüüsimist ja vajalike uuenduste juurutamist.
- **Kvaliteetse statistika õigeaegse ja tõhusa tootmise ning Euroopa Liidu õigusaktidele vastavuse tagamiseks** toimuvad statistikaametis 2028. aastani põllumajandus-, keskkonna-, rahandus- ning rahvastiku- ja sotsiaalstatistika tootmise mahukad arendused ning uue statistika koostamine. Jätkub **riikliku andmehalduse arendamine**, sh riigi põhiandmete määramine ja riigi käsutuses olevate andmete kirjeldamine, mis panustavad otseselt riigiülese digipöörde eesmärkide saavutamisse läbi andmete korrastamise nende korduvkasutamiseks. 2025. aastal plaanib amet üle vaadata ning vajadusel täpsustada oma strateegilist fookust. Statistikaameti kehtivad strateegilised prioriteedid leiab ameti arengukavast<sup>2</sup>.

## 4. Programmi tegevused ja teenused

### Tegevus: Riigi halduse korraldamine

**Eesmärk:** Riigi ressursid, nii inimesed kui ka vara, on arukalt hallatud.

**Tabel 4. Riigi halduse korraldamise mõõdikud ja sihttasemed, perioodil 2020-2029<sup>3</sup>.**

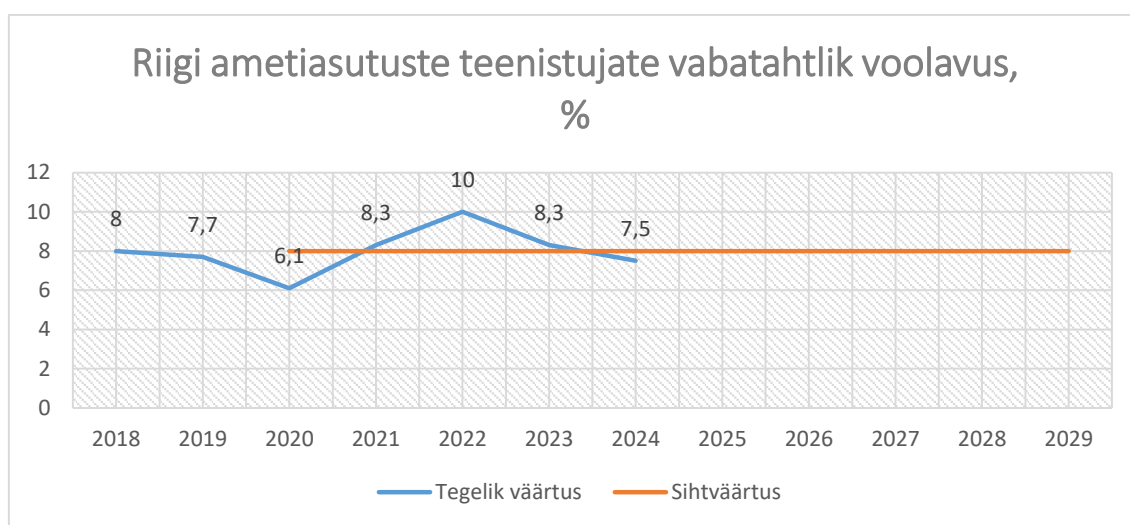
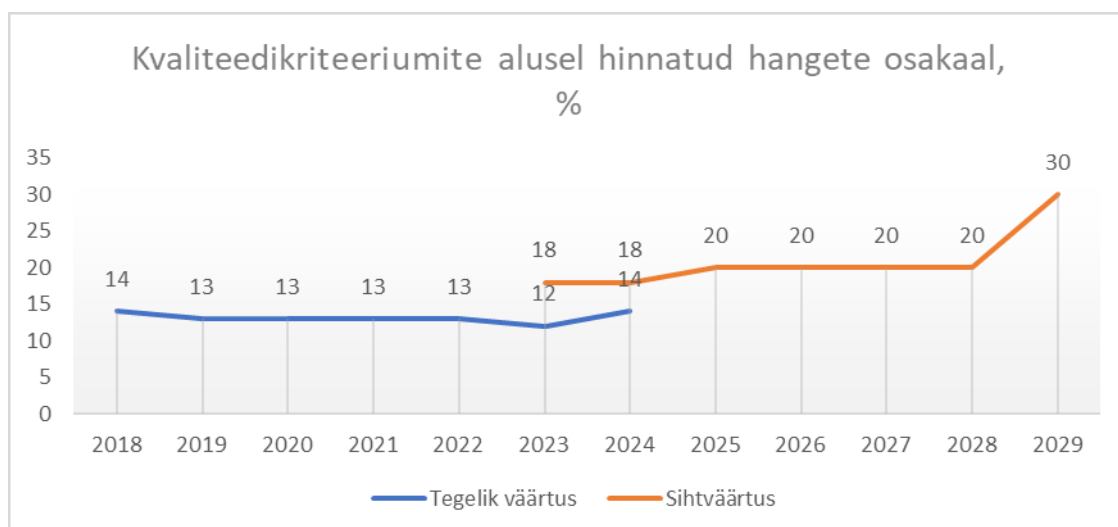
| Mõõdik   | 2020     | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2026 | 2027    | 2028 | 2029 |
|--|----------|------|------|------|------|------|---------|------|------|
|  | Sihttase |      |      |      |      |      |         |      |      |
| Riigi ametiasutuste teenistujate pühendumus indeks (5 palli skaalal) | -        | 3,7  | -    | -    | 3,7  | -    | 3,6-3,8 | -    | -    |

<sup>2</sup> Statistikaameti arengukava 2023-2030 <https://www.stat.ee/et/statistikaamet/meist/strateegia>

<sup>3</sup> Tegevuse „Riigi halduse korraldamine“ mõõdikute selgitused ja trendianalüüs 2026-2029.



|   |      |      |      |      |      |           |           |           |           |
|---|------|------|------|------|------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| Allikas: Rahandusministeerium   |      |      |      |      |      |           |           |           |           |
| Riigi ametiasutuste teenistujate vabatahtlik voolavus, %<br>Allikas: Rahandusministeerium   | 6,1% | 8,3% | 10%  | 8,3% | 7,6% | 5-8%      | 5-8%      | 5-8%      | 5-8%      |
| Keskvalitsuse keskmine palk võrdluses Eesti keskmise palgaga<br>Allikas: Rahandusministeerium   | -    | 1,32 | 1,30 | 1,32 | 1,31 | 1,30-1,32 | 1,30-1,32 | 1,30-1,32 | 1,30-1,32 |
| Euroopa Komisjoni negatiivsete riigiabi otsuste arv<br>Allikas: Rahandusministeerium  | 1    | 0    | 0    | 0    | 0    | 0         | 0         | 0         | 0         |
| Keskmine pakujate arv hankes<br>Allikas: Rahandusministeerium   | 4,6  | 3,64 | 3,51 | 4,1  | 4,4  | 4         | 4         | 4         | 4         |
| Kvaliteedikriteeriumite alusel hinnatud hangete osakaal, %<br>Allikas: Rahandusministeerium   | 13%  | 13%  | 13%  | 12%  | 14%  | 20%       | 20%       | 20%       | 30%       |
| Kohtusse kaevatud ning kohtu poolt hankeasjana sisuliselt läbi vaadatud vaidlustuskomisjoni otsuste jõusse jätmise määr, %<br>Allikas: Rahandusministeerium | 72%  | 78%  | 80%  | 83%  | 75%  | 78%       | 78%       | 78%       | 78%       |
| Positiivse majandusliku lisaväärtusega (EVA) riigi äriühingute osakaal kõigist riigi äriühingutest, %<br>Allikas: Rahandusministeerium                      | 22%  | 12%  | 35%  | 24%  | 25%  | 50%       | 50%       | 50%       | 50%       |
| Energiatõhususe miinimumnõuetele vastavaks viidud m <sup>2</sup> osakaal miinimumnõuetele mittevastavast portfelist, %<br>Allikas: Rahandusministeerium     | 1%   | 2%   | 1%   | 2%   | 3,6% | 3%        | 3%        | 3%        | 3%        |



Joonised 4 ja 5. Halduspoliitika programmi valitud mõõdikute joonised.

Tegevuste kirjelduses kasutatud sümbolite tähendus: ⚡ Väljakutsed; 🧑 Uuringud ja analüüsid; ! Projektid; 🖨 IT-arendused; 👥 Koolitused; 🧩 Pidevad tegevused

#### Programmi tegevuse „Riigi halduse korraldamine“ teenused:


##### Teenus: Riigi personalipoliitika kujundamine


**Eesmärk:** Riigi töötajaskond on võimekas ning kohaneb ühiskonna muutuvate vajaduste ja võimalustega.

##### Vajab tähelepanu:

⚡ Personalipoliitikas tuleb arvestada tööaliste elanike arvu üldise vähenemise ja elanikkonna vananemisega. Eesmärgiks on hoida valitsussektori töötajate osakaal tööealisest elanikkonnast


stabiilsena, kuid viimaste aastate kriiside tõttu pole seda eesmärki täita suudetud. Valitsussektor moodustas 2024. aastal tööealisest elanikkonnast 15,9 protsenti (siht oli 15,2 protsenti).

 2022. aastal rekordini jõudnud avalike teenistujate koguvoolavus on veidi vähenenud, kuid oli 2024. aastal siiski kõrgem kui 2018-2021. Peamiselt lahkutakse töölt liiga suure töökoormuse tõttu. Teenistujate vabatahtliku lahkumise põhjusena töid mitmed ministeeriumid välja ümberkorraldusi ja nende mõju, mis tekitasid teenistujates ebakindlust. Avalikus teenistuses peavad töötama pühendunud ja kompetentsed inimesed ning kvalifitseeritud spetsialistide hoidmiseks ja värbamiseks peavad **töötasu, töötingimused ja arenguvõimalused olema konkurentsivõimelised erasektoriga.**


 Alates 2024. aastast **ei rahastata keskseid koolitusi enam välisvahenditest** ning ressursid kesk- ja esmatasandi juhtide arendamiseks tuleb leida asutuste eelarvetest. Kulude optimeerimiseks ja avaliku teenistuse sisemiste võimaluste paremaks rakendamiseks on oluline luua e-õppe võimalused juhtidele oma kompetentside arendamiseks, toetada võrgustumist ning sisekoolitajaid.


### Tegevused:



 Riigieelarve protsessi ning riigiasutuste juhtimisotsuste toetamine personali- ja palgaandmetega.

 Avaliku teenistuse seaduse rakendamisalane nõustamine ja vajalike seadusemuudatuste ettevalmistamine. **Avaliku sektori ja avaliku teenistuse ülevaadete koostamine.**

 Ametnikueetika nõukogu töö toetamine. Personali- ja koolitusjuhtide võrgustike eestvedamine.

 **§ Hoobade loomine** (nt talendipank, rotatsiooni hoogustamine, vajalikud muudatused avaliku teenistuse seaduses) **avaliku teenistuse järelkasvu ja vaheldusrikka karjääriteekonna toetamiseks**, et ametnik saaks panustada seal, kus tema oskusi enim vajatakse.

 **Sisekoolitusel põhineva keskse koolitussüsteemi loomine**, mis tugineb individuaalsele e-õppele ja sisekoolitajate toel läbiviidavatele praktikumidele.

  **Avaliku teenistuse andmestiku ülevaatamine** (sh riigi ühtse majandustarkvara kasutajatoe lõppemisel uuele lahendusele üleminekul), et see toetaks poliitikakujundamise otsuseid ning võimaldaks automaatset aruandlust. Personali- ja palgaandmete juhtimislaudade arendamine toetamaks juhtimisotsuseid.

### Teenus: Riigivalitsemise valdkonna arendamine

**Eesmärk:** Haldusorganisatsioon areneb vastavalt riigivalitsemise strateegilistele suundadele ja väärtustele.

Vajab tähelepanu:



Muutuvate oludega kohanemiseks peab ajakohastama valitsemiskorraldust, et tagada valitsemisalade sujuv ja mõistlik ümberkorraldamine ka kiirete muudatusvajaduste puhul, tagades samal ajal stabiilsuse avalike ülesannete täitmisel.



Surve vähendada avaliku sektori töötajate arvu nõuab avalike ülesannete ülevaatamist ja keskendumist suurema mõjuga ülesannetele, mida pole võimalik delegeerida erasektorile. Seejuures peab kriitiliselt üle vaatama halduskoormust ja sisebürokratiat suurendavad kohustused ning jätkama riigi tugiteenuste tõhusamaks muutmise võimaluste otsimisega.

#### Tegevused:



**Halduskoormust tekitavate ülesannete pidev seiramine** ja ettepanekute tegemine dubleerimise vähendamiseks ja/või koostoime parandamiseks.



- Avaliku sektori efektiivsemaks muutmise juhtrühma teenindamine ja **bürokratiat vähendavate algatuste elluviimine ja seire**.



- **Mõjusa valitsemiskorralduse kontseptsiooni loomine**, mis arvestab seniste ministeeriumite ümberkorralduste õppetundidega ning pakub erinevaid lähenemisviise ja praktilisi soovitusi vajalike muutuste elluviimiseks.



- **Tugiteenuste arvestus- ja juhtimispõhimõtete** (nn tugiteenuste kataloogi) **kokkuleppimine**, et muuta sujuvamaks asutusevahelised ümberkorraldused, parandada koostööd ning toetada teenuspõhist juhtimist ning teenuste võrreldavust.



- **Kesksete tugiteenuste jätkuv arendamine**, et laiendada teenuste kasutajate ringi ning seeläbi tõhustada pakkumist.



- Luua kohalikele **omavalitsustele ligipääs riiklikele kesksetele teenustele ja IT-lahendustele** (nt RTK poolt pakutavad kesksed tugiteenused ja infosüsteemid) nii, et see ei riivaks autonoomiat, kuid aitaks kulusid kokku hoida.



- Statistika kogumise lihtsustamine, automatiseerimine ja dubleeriva andmekorje vähendamine koostöös statistikaametiga.

#### Teenus: Riigi kinnisvarapoliitika ja selle elluviimise koordineerimine


**Eesmärk:** Riigile põhitegevuseks vajalik kinnisvarakeskkond on tõhusalt korraldatud ja toetab teenuste pakkumist.

#### Vajab tähelepanu:





Riigi kinnisvaraportfell on riigile üle jõu käiv ning nappide ressursside tingimustes kinnisvarapoliitika elluviimine nõuab teadlikku andmepõhist lähenemist. Riigiasutuste roll on ise teha


otsused kinnisvara kasutamise tõhustamise osas oma teenuste pakkumisel. **Vaja on kasutusele võtta andmepõhised mõõdikud, mis suunavad riigiasutusi tegema ressursisäästlikke kinnisvara otsuseid.**


 Üleeuroopaliselt püstitatud eesmärk **hoonete energiatõhususele** - minna üle liginullenergia- ja heitevabadele hoonetele - ei ole teadaolevate tehniliste lahenduste ja rahastusmahtude juures saavutatav. Kui põhjamaades on liginullenergia tase keeruliselt saavutatav ka uutel majadel, siis rekonstrueerimistel on see kättesaamatu. Samas tuleb teha eesmärgi saavutamise nimel pingutusi uute tehnoloogiate kasutuselevõtuks.


### Tegevused:


 Riigile vajaliku **kinnisvara planeerimine ja eelarvestamine**, hoonete energiatõhususe nõuete täitmiseks sobilike rahastusmeetmete välja töötamine. Juhtimiskavade koostamise koordineerimine, riigiülese juhtimis- ja investeringukava koostamine. Kulude ja investeringute planeerimine riigi eelarveprotsessis. Selleks vajalike tööprotsesside kirjeldamine ja tõhustamine, juhendmaterjalide ja õigusaktide väljatöötamine, samuti valitsemisalade nõustamine ja koolitamine kinnisvaraotsuste tegemisel.



 Koostöö tegemine Riigi Kinnisvara AS-iga (RKAS) riigi **kinnisvarapoliitika põhimõtete rakendamiseks** ja eesmärkide saavutamiseks.



 Jätkata riigile vajalike varade **võõrandamisega RKAS-ile**, et leida optimeerimisvõimalusi ja suurendada paindlikkust. Bürookeskkonna kavandamise põhimõtete juurutamise läbi büroopinna kasutamise sihttaseme saavutamine.


 Uute ja rekonstrueeritavate hoonete investeringu maksumuse optimeerimispotentsiaali kindlaksmääramine.

 **Uue kinnisvarakulude eelarvestamise protsessi juurutamine ja seire**, et asutused saaksid oma kinnisvarakulusid juhtida sisuliselt, hoonete kasutajatel tekiks motivatsioon jälgida hoonete kasutusefektiivsust ning kulusid ja teha säästlikke otsuseid.

 **Investeeringute kavandamise protsessi muutmine** koostöös Riigi Kinnisvara AS-iga, et investeeringud jääksid eelarve piiresse ja valmiksid tähtaegselt.

  **Kinnisvara andmete korraldamine.** Riigi kinnisvararegistri igapäevane administreerimine ja arendamine ning kasutajate nõustamine ja koolitamine. Andmekoosseisude haldamine, andmekvaliteedi tagamine ja parandamine.

  Üleminek **registripõhiste juhtimiskavadele ja juhtimislaudadele**, sh võtmenäitajate metoodikate väljatöötamine ja sihttasemete seadmine, et riigi kinnisvara valitsemisel ja otsuste langetamisel tugineda kvaliteetsetele andmetele.


 **Omandireformi lõpuleviimine.** Viimaste vara tagastamise ja kompenseerimise toimingute korraldamine koostöös maa- ja ruumiameti ning kohaliku omavalitsuse üksustega.


## Teenus: Riigihangete poliitika kujundamine

**Eesmärk:** Riigihanked toetavad valdkondlike poliitikaid, on kulutõhusad, konkurentsi tagavad ja läbipaistvad.


Avalik sektor ostjana on majanduskeskkonnas suur jõud. Igal aastal tegutsevad hankijatena umbes 700 erinevat organisatsiooni ning riik tellib aastas ca 4-5 miljardi euro eest tooteid, teenuseid ja ehitustöid, mis moodustab Eesti sisemajanduse koguproduktist 12-18 protsenti ja riigieelarvest pea kolmandiku. Seega on avalikul sektoril märkimisväärne mõju turule ning vastutus maksumaksja vahendite kasutamisel oma tegevuste elluviimiseks tagada võimalikult hea tulemus. Riigihanked on avalikule sektorile arvestatavaks töövahendiks oluliste eesmärkide saavutamisel, sh keskkonna-, sotsiaal- ja majanduspoliitikas. Järjest olulisem on ka julgeolekuaspektidega arvestamine.


### Vajab tähelepanu:


 Kvaliteedikriteeriumite alusel hinnatavate riigihangete tase oli 2024. aastal vaid 13,9 protsenti hangete koguarvust ja 22 protsenti hangete mahust. **Edendamist vajab hangete väärtuspõhisuse suurendamine**, mille üheks võimaluseks on muuhulgas riigihangetel kvaliteedikriteeriumite kasutamine. Hankijad vajaks täiendavat tuge, et **hakata praktikas strateegilisi põhimõtteid sisukalt järgima**.

 **Riigihangete** korraldamist peetakse liiga keeruliseks ja aeglaseks ning **protsessi oleks vaja lihtsustada, et hankeprotsess oleks kiire ja lihtne, aga ka mõjus**. Euroopa Komisjon on algatanud riigihangete direktiivide reformi, mille eesmärgiks on muu hulgas lihtsustamine ja bürokraatia vähendamine, kuid ei ole veel selge, kuidas need eesmärgid saavutatakse. Samal ajal on võetud suund riigihangete abil viia ellu muid poliitikaid, näiteks saavutada keskkonna eesmäärke või edendada innovatsiooni. Selleks on Euroopa Liidu tasandil muuhulgas vastu võetud mitmeid teiste valdkondade õigusakte, mille rakendamine on hangete korraldajatele keeruline ja võib lihtsustamise eesmärgile vastu töötada ning muuta riigihankeid kulukamateks.

### Tegevused:

 **Riigihangete seaduse muutmine ja täiendamine** eesmärgiga **tagada õigusselgus** ning vähendada haldus- ja töökoormust.

 **Riikliku ja haldusjärelevalve teostamine** riigihangete seaduse ja selle alusel antud õigusaktide täitmise üle.

 **Nõustamine, juhiste koostamine ja koolitamine**, et tagada õigusaktides kehtestatud nõuetest kinnipidamine ja seaduses antud võimaluste paremal viisil rakendamine. Vajaduspõhiselt riigihankepoliitika elluviimist toetavate analüüside läbiviimine. Juhiste andmine riigihankereeglite rakendamiseks muutlikus majanduskeskkonnas ja julgeolekuolukorras. Riigihankeid puudutavate statistiliste andmete töötlemine ja avaldamine ning koostöö tegemine rahvusvaheliste organisatsioonidega.



**Koostada juhendmaterjalid, tegevuskava ja koolitada hankijaid** selgitamaks paremini riigi ootusi väärtuspõhiste riigihangete korraldamisel ning anda hankijatele konkreetseid juhiseid, soovitusi, kuidas väärtuspõhisust riigihangetes rakendada.



• Riigihangete läbiviimise **strateegiliste põhimõtete rakendamiseks** ning **hankespetsialistide kvalifikatsiooni tõstmiseks** viiakse koostöös OECD-ga ellu Euroopa Komisjon rahastatud projekt. Projekti eesmärk on hinnata strateegiliste hangete olukorda Eestis, töötada välja rakenduslikud meetmed strateegiliste hangete osakaalu tõstmiseks ning analüüsida ja teha ettepanekud hankespetsialistide kvalifikatsiooni süstemaatiliseks tõstmiseks (2023-2025). Edasisteks sammudeks on jätkutegevuste planeerimine ja elluviimine.



• **Seirata iga-aastaselt väärtuspõhiste riigihangete parimaid praktikaid** väärtuspõhiste riigihangete kasutamise taseme tõstmiseks. Töötada välja riigihangete mõjude hindamise metoodika, mille abil on võimalik analüüsida erinevat liiki hangete mõju nende lõpptulemusele (2026-2027).



§ Riigihangete lihtsustamiseks **töötatakse välja riigihangete seaduse eelnõu** (2025), mille raames vaadatakse üle senine regulatsioon ning viiakse sisse muudatused, millega riigihangete seaduse regulatsioon muutub selgemaks ja lihtsamaks. Riigihangete seaduse vastuvõtmisele/jõustumisele (2026) järgneb seadusemuudatuste integreerimine ka riigihangete registrisse, muutes registri kasutamise lihtsamaks ja selgemaks (2026-2027).

### Teenus: Riigihangetealaste vaidlustuste lahendamine

**Eesmärk:** Kohtuvälised riigihangete vaidlused on lahendatud riigihangete seaduses sätestatud alustel ja korras.



**Rahandusministeeriumi juures asuv sõltumatu riigihangete vaidlustuskomisjon** tagab riigihangetes esitatud vaidlustuste ja kahju hüvitamise taotluste läbivaatamise vastavalt riigihangete seaduses sätestatud menetluskorrale ja tähtaegadele. Vaidlustusmenetluse kaudu on vaidlustuskomisjonil võimalik riigihankepraktikat kujundada ja suunata.



**Vabariigi Valitsus** on oma tegevusprogrammiga **algatanud riigihangete vaidlustuskomisjoni integreerimise kohtute menetlussüsteemi**. Reformi vastutaja on justiits- ja digiministeerium, vajalik on hinnata muutuse otstarbekust, mõju protsessile ja eelarvele.

### Teenus: Riigiabi poliitika ja regulatsiooni elluviimine

**Eesmärk:** Riigiabi andmine on kooskõlas Euroopa Liidu ja siseriiklike õigusaktidega.


#### **Vajab tähelepanu:**




Riigiabi õigusaktide tõlgendamise ainupädevus on Euroopa Komisjonil, samas otsuste ja seisukohtade saamine nendelt on aeganõudev (keskmiselt 5–18 kuud). Väljakutseks on **riigiabi**




ekspertide vähesus, kes oleks võimelised rakendama riigiabi reegleid. Eriti kriitiline on olukord siis, kui korraga vajavad lahendust mitu suuremat teemat.


 Riigiabi ja vähese tähtsusega abi register **vajab arendamist ning tehnoloogilist uuendamist**, et oleks vastavuses pidevalt muutuva riigiabi reeglistikuga ja tagatud oleks abi läbipaistvus ning valdkonna statistika kättesaadavus.


#### Tegevused:


 Õiglase konkurentsikeskkonna hoidmise eesmärgil aitab rahandusministeerium tagada, et riigiabi andjate poolt antud riigiabi on kooskõlas Euroopa Liidu ja riigisiseste õigusaktidega.


 Osalemine Euroopa Komisjoni riigiabi töögruppides, et kaasa rääkida Euroopa riigiabi reeglistiku kujunemises.

 Riigiabi andjate ja teiste huvitatud osapoolte nõustamine, juhiste avaldamine, riigiabi veebi haldamine, et riigiabi andmist ja saamist puudutav info oleks aja- ja asjakohane.

 Riigiabi ekspertide koolitamine, suurendamaks ja parendamaks ülevaadet riigiabi maastikust ja reeglistikust, et abi andjate nõustamine oleks kiirem ja tõhusam.

 Viia läbi riigiabi ja vähese tähtsusega abi registri eel- ja ärianalüüs, et parandada registri kvaliteeti ja tagada terviklik teenuse pakkumine kõigi etappide üleselt, kvaliteetse andmehõive- ja töötluste abil. Analüüsi käigus selgitatakse välja vajalikud muudatused andmetes ning registris endas (2025-2026). Registri arendamisega, lähtuvalt analüüsi järeldustest, minnakse edasi 2026. aastal vastavalt rahalistele võimalustele.


 Töötada välja riigiabi mõjususe/efektiivsuse hindamise metoodika, mille abil on võimalik analüüsida riigiabi andmise mõju Euroopa Liidu konkurentsile ja kaubandusele (2026-2027).

 Igal aastal Euroopa Komisjonile ja Vabariigi Valitsusele ülevaate esitamine antud riigiabi ja vähese tähtsusega abi kohta.

#### Teenus: Riigi osaluspoliitika kujundamine

**Eesmärk:** Tõhus riigivara valitsemise korraldus.

#### Vajab tähelepanu:

 Riigi osalusega äriühingute kasumlikkus ei ole piisav, et katta riigi investeeritud kapitali tootlust, arvestades vastava tegevusvaldkonna riskitaset, mis võib seada ohtu ühingute jätkusuutlikkuse, investeerimis- ja dividendivõimekuse. Lisaks tavapärasele majandustegevusele ja turutingimustele mõjutavad kasumlikkust negatiivselt ka tegevused, mida riik avalikel eesmärkidel äriühingutelt ootab, kuid mida ei rahastata üldse või piisavalt.



Osaluspoliitika põhimõtteid ei ole täielikult rakendatud, kuna jätkuvalt lahknevad strateegilise- ja finantsjuhtimise eesmärgid, rahastus pole õiglane ning erastamine ei toimu samadel alustel. Riigi osalusega äriühingute ja riigi asutatud sihtasutuste valitsemine ja juhtimiskvaliteet on ebaühtlane ning valitsejate sisuline huvi on olnud pigem vähene.

#### Tegevused:



Riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise põhimõtete kaasajastatuna hoidmine lähtuvalt rahvusvahelistest parimatest praktikatest. Riigiasutuste nõustamine eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemist puudutavates küsimustes.



Järjepidev osaluste ja sihtasutuste vajaduste hindamine ning õigel hetkel osalusest loobumine.



Riigi osalusega äriühingute nõukogudesse liikmete valimise ettepanekuid tegeva nimetamiskomitee töö korraldamine.



Vabariigi Valitsusele hinnangute andmine riigi osalusega eraõiguslike juriidiliste isikute suhtes tehtavate otsuste kohta, sealhulgas neid puudutavate finantsküsimuste kohta ning ettepanekute tegemine äriühingute ja sihtasutuste konsolideerimiste ning neis jätkamise otstarbekuse kohta.



Riigi asutajapoliitika põhimõtete sõnastamine riigi poolt asutatud sihtasutuste juhtimispraktikas, tõstmaks juhtimiskvaliteeti, parendamaks eesmärgistamist ja tulemuslikkust (2025-2026). Selleks võetakse kasutusele sihtasutuste juhtimise tulemuslikkuse hindamismetoodika hanke tulemused.



Nimetamiskomitee põhimõtete rakendamine äriühingute nõukogudes on taganud suure juhtimiskogemusega inimeste kaasamise nõukogudesse ning kaaluda tuleks komitee volituste laiendamist tulevikus (2025-2027). Analooget lähenemist võib olla otstarbekas rakendada ka suuremate riigi asutatud sihtasutuste (või ka tulundusasutuste) puhul ja sätestada vastav põhimõte pikemas vaates ka riigivaraseaduses.



Täiendada riigivara seadust, et edaspidi tuvastataks avaliku huvi ülesannete kulud ning kajastaks need riigi äriühingute ja riigi poolt asutatud sihtasutuste majandusaasta aruannetes (2026-2028).



Asutaja ootuste kohustuslikuks muutmine läbi asutajapoliitika kujundamise ja riigivaraseaduse muutmise (2026-2028), mille tulemusel on asutaja poolt seatud strateegilised- ja finantseesmärgid omavahel kooskõlas ning rahastamine õiglane.



Vabariigi Valitsusele, Riigikogule ja Riigikontrollile regulaarne aruandlus valdkonna tulemuslikkuse kohta iga-aastase koondaruande näol.



Riigi esindajate nõustamine ja koolitamine eraõiguslike juriidiliste isikute nõukogudes.



Omaniku ootuste seadmine on riigi osalusega äriühingutele olnud mitmeid aastaid rakendatud nõ hea tava, mis muudeti kohustuslikuks alates 2022. aastast. Ootuste seadmise praktika ühtlustamiseks peab rahandusministeerium neid hindama ja andma koondülevaate valdkonna






tulemuslikkuse kohta **iga-aastastes koondaruandes** Vabariigi Valitsusele. Lisaks tuleb jälgida, et omaniku ootuste ja tegevuste tulemuslikkuse hindamise seostatus oleks tagatud.

## Tegevus: Riigi tugiteenuste pakkumine

Eesmärk: Riigi tugiteenused on tõhusalt korraldatud.

**Tabel 5. Riigi tugiteenuste pakkumise mõõdikud ja sihttasemed, perioodil 2020-2029<sup>4</sup>.**


| Mõõdik  | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2026     | 2027 | 2028 | 2029 |
|---|------|------|------|------|------|----------|------|------|------|
|   |      |      |      |      |      | Sihttase |      |      |      |
| Kliendi rahuloluindeks personali- ja palgaarvestuse teenusega, %<br><i>Allikas. Riigi Tugiteenuste Keskus</i> | 65   | 72   | 65   | 68   | 70   | ≥ 50     | ≥ 50 | ≥ 50 | ≥ 50 |
| Kliendi rahuloluindeks finantsarvestuse teenusega, %<br><i>Allikas. Riigi Tugiteenuste Keskus</i>             | 61   | 61   | 54   | 63   | 66   | ≥ 50     | ≥ 50 | ≥ 50 | ≥ 50 |
| Kliendi rahuloluindeks riigihangete korraldamise teenusega, %<br><i>Allikas. Riigi Tugiteenuste Keskus</i>    | 58   | 74   | 76   | 71   | 81   | ≥ 50     | ≥ 50 | ≥ 50 | ≥ 50 |
| Toetuse taotlejate rahuloluindeks RTK kui rakendusüksusega, %<br><i>Allikas. Riigi Tugiteenuste Keskus</i>    | 66   | 74   | 67   | 74   | 69   | ≥ 50     | ≥ 50 | ≥ 50 | ≥ 50 |
| Kliendi rahuloluindeks dokumendihaldus- ja arhiiviteenusega, %<br><i>Allikas. Riigi Tugiteenuste Keskus</i>   | -    | -    | -    | 38   | 31   | ≥ 50     | ≥ 50 | ≥ 50 | ≥ 50 |
| RmITi poolt pakutavate teenuste kliendirahulolu (5-palli skaalal)<br><i>Allikas: RmIT</i>                     | 4,5  | 4,37 | 4,03 | 4,21 | 3,98 | 4,0      | 4,2  | 4,5  | 4,5  |

Tegevuste kirjelduses kasutatud sümbolite tähendused:  Väljakutsed;  Uuringud ja analüüsid;  Projektid;  IT-arendused;  Koolitused;  Pidevad tegevused

Programmi tegevuse „Riigi tugiteenuste pakkumine“ teenused:

Riigi Tugiteenuste Keskuse (RTK) poolt pakutavad tugiteenused

Vajab tähelepanu:

 RTK kasutab arvestusteenuse pakkumiseks ühtset majandustarkvara, mis on juurutatud aastal 2013. Kuna ühtse majandustarkvara kasutusel oleva versiooni tootjapoolne tugi lõpeb 2028. aastal, alustati 2024. aastal ühtse majandustarkvara uuendamise projektiga.

<sup>4</sup> Tegevuse „Riigi tugiteenuste pakkumine“ mõõdikute selgitused ja trendianalüüs.



RTK osutab keskseid teenuseid keskvalitsuse asutustele tugiteenuste kokkuleppes ja teenuste kirjeldustes kokkulepitud mahus. Teenuste kasutajate arv kasvab igal aastal. Tugiteenuste osutamise raames täidab RTK Euroopa Liidu struktuurivahendite ja piiriüleste programmide korraldus- ja makseasutuse funktsiooni, Norra ja Euroopa majanduspiirkonna finantsmehhanismide kontaktasutuse ning õigusaktides määratud juhul ka rakendusüksuse ülesandeid.



Järgnevatel aastatel on RTK **fookuses** terviklahenduste loomine ja protsesside tõhustamine, teenuste ulatuse ja kliendibaasi laiendamine, ning ühtse dokumendihalduse- ja arhiiviteenuse kujundamine.

### Teenus: Personali- ja palgaarvestus

**Eesmärk:** Klientide kõrge rahulolu kvaliteetse ja kuluefektiivse personali- ja palgaarvestuse teenusega, kliendibaas laieneb.



RTK pakub **personali- ja palgaarvestuse teenust jagatud teenusmudeli alusel**. Pakutav teenus hõlmab kliendi organisatsiooni struktuuride ja ametikohtade haldamist, asutuse töötajate ja muude isikute personaliandmete haldamist, personaliarvestust, palgaarvestust ning nõustamist personali- ja palgaarvestuse ning aruandluse alal. Kvaliteetse teenuse tagamiseks tehakse koostööd Riigikontrolli ning teiste sise- ja välisaudiitoritega.



Teenuse osutamiseks kasutatakse riigi ühtset majandusarvestustarkvara SAP ning sellega seotud toetavaid infosüsteeme. Vajadusel on majandustarkvaraga liidestatud ka klientide põhitegevuse infosüsteeme.



Võimalusel **klientide arvu kasvatamine**. Kõikide valitsemisalade üleminek keskele RTIP terviklahendusele, sh personali- ja palgaarvestuse ühtlustamine.

### Teenus: Finantsarvestus

**Eesmärk:** Klientide kõrge rahulolu kvaliteetse ja kuluefektiivse finantsarvestuse teenusega, kliendibaas laieneb.



RTK pakub **finantsarvestuse teenust jagatud teenusmudeli alusel**. Pakutav teenus hõlmab ostu- ja müügidokumentide arvestust, maksete ja laekumiste korraldamist, saadud ja antud toetuste arvestust, varade arvestust, maksude arvestust ja deklareerimist, saldode inventeerimist, finantsaruandlust, juhendite ja sise-eeskirjade koostamist ning klientide nõustamist finantsarvestuse ja aruandluse alal. Lisaks koostab RTK **riigi raamatupidamise koondaruande**, mis hõlmab endas kogu avaliku sektori finantsaruannete koostamist ning riigieelarve limiitide õigsuse tagamist. Teenuse kvaliteetsuse tagamiseks tehakse koostööd Riigikontrolli ning teiste sise- ja välisaudiitoritega.



Teenuse osutamiseks kasutatakse riigi ühtset majandusarvestustarkvara SAP ja sellega seotud toetavaid infosüsteeme ning saldoandmike infosüsteemi. Vajadusel on majandustarkvaraga liidestatud ka klientide põhitegevuse infosüsteeme.

## Teenus: Riigihangete korraldamine

**Eesmärk:** Klientide kõrge rahulolu kvaliteetse ja kuluefektiivse riigihangete korraldamise teenusega, kliendibaas laieneb.

RTK on Vabariigi Valitsuse korraldusega määratud vabatahtlikuks keskseks hankijaks. RTK korraldab avaliku sektori hankijate riigihankeid ja viib läbi keskseid- ja ühishankeid kokkuleppe alusel. RTK ei korralda riigihankeid, mille korraldamiseks on Vabariigi Valitsus määranud eraldi kohustusliku keske hankija.



RTK pakub oma klientidele **riigihangete korraldamise teenust jagatud teenusmudeli alusel**, eesmärgiga tagada klientide vajadustele vastavate riigihangete läbiviimine. Pakutav teenus hõlmab riigihangete planeerimist, riigihangete korraldamist (menetlusedokumentide ettevalmistamist, registritoimingute teostamist ja hankemenetluse läbiviimist) ja riigihangetega seonduvat nõustamist, sh vaidluste lahendamisel. Sõlmitud hankelepingute täitmist jälgib klient ehk asutus.



Teenuse osutamisel on **olulisemaks töövahendiks riigihangete register**, mille haldamine liikus 2024. aasta alguses rahandusministeeriumist RTK-sse.



• **Valitsemisalade üleminek keskele riigihangete korraldamise teenusele.** Edendame väärtuspõhist hankimist ning oleme selles osas rakenduspartneriks rahandusministeeriumile.

## Teenus: Toetuste kasutamise korraldamine

**Eesmärk:** Toetuste kasutamise korraldamine on ühetaoline, kliendisõbralik ja efektiivne.




Toetuste kasutamise korraldamisel täidetakse Euroopa Liidu struktuurivahendite, taaste - ja vastupidavusrahastu, Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi korraldusasutuste, samuti Eesti-Šveitsi koostööprogrammi ning Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismide riikliku kontaktasutuse, riigisiseste programmide rakendamise ülesandeid ning erinevatest toetusmeetmetest toetust saanud projektide järelevalve ja kontrolli ülesandeid.



**Toetuste süsteem kujundatakse vastavalt** Vabariigi Valitsuse prioriteetidele ja poliitikakujundaja õigusraamistikule. Vajadusel **kehtestatakse reeglid abikõlblikkusele**, et tagada kokkulepitud eesmärkide saavutamine ja toetuse vahendite mõistlik kasutamine. Toetuste rakendamisel arvestatakse rahastusallika nõudeid, kuid võimalusel ühtlustatakse protsesse. Pikaajaline suund on protsesside ühtlustamine sõltumata rahastamisallikast. Erandiks on Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi ja Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi programmid, mille tegevuste kavandamisel, korraldamisel ja rakendamisel tehakse koostööd kõigi programmides osalevate riikidega ning projektipartnereid teenindatakse keskselt kõikidest programmides osalevatest riikidest.



Toetuse valdkonna eesmärk on **korraldada ja juhtida toetuste andmist ning teha nende üle järelevalvet** kvaliteetselt, ühetaoliselt, kliendisõbralikult ja efektiivselt. Toetuste andmise korraldamisel, juhtimisel ja rakendamisel juhindutakse riskijuhtimise põhimõtetest. See tähendab, et mida väiksemad on toetuse andmise riskid, seda vähemkoormavad on toetuse andmise tingimused.

 Valdonna lihtsustamiseks on loodud üks „aken“ (IT-süsteem SFOS e-toetus) väliste ja Eesti-siseste ergutava mõjuga toetuste taotlemiseks, menetlemiseks, arendamiseks ja toetuse saajaga suhtlemiseks.

! **Tulemuspõhise rahastusmodeli kasutamine**, et vähendada bürokraatiat. Euroopa Liidu ja Eesti vahel rakendatavate tulemuspõhiste rahastusmodelite positiivne mõju tuleb siseriiklikult viia toetuse saajani ja luua vajalikud lihtsustused. Bürokratiat vähendamisel ja kontrollitegevuse minimeerimisel tekkivaid finantsriske tuleb hinnata ja nende katmiseks kavandada vajalikud vahendid.

! **Struktuurifondide 2021-2027 rahastusperioodi** ja Õiglase ülemineku fondi, Solidaarsusfondi, taaste- ja taaskäivitusrahastu rakenduskavade ja Šveitsi **toetuse elluviimine** ning Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismide **uue rahastusperioodi käivitamine**.


! **Struktuurifondide 2028+ rahastusperioodi ettevalmistamine**.


! **Luuakse ühetaoline rakendussüsteem** ka riigisisestele toetusskeemidele ja kehtestatakse selged põhimõtted projektide menetlemiseks rakendusüksuses ning elluviimiseks. Halduskoormuse vähendamiseks **luuakse automatiseeritud protsessid, et toetuse saaja saaks keskenduda tulemuste saavutamisele**. Poliitikakujundaja keskendub meetme eesmärkide saavutamisele ja RTK pakub rakendussüsteemi ülesehitamisel eesmärgi saavutamiseks sobivamaid tõhusamaid lahendusi.



### Teenus: Dokumendihaldus- ja arhiiviteenus

**Eesmärk:** Klientide kõrge rahulolu kvaliteetse ja kuluefektiivse dokumendihaldus- ja arhiiviteenusega, kliendibaas laieneb.

Keskelt korraldatud dokumendihaldus- ja arhiiviteenus võimaldab erinevate praktikate ja tööprotsesside ühtlustamist, dubleerimise vähendamist ja senisest ulatuslikumat automatiseerimist. See muudab teenuse kasutajatele mugavamaks ning riigi jaoks kulutõhusamaks.

 **Puudub ühtne kaasaegne dokumendihaldussüsteem**, mida kasutada keskse dokumendihalduse pakkumiseks. Teenindavate asutuste arhiivid paiknevad erinevates asukohtades, mis tekitab vajaduse keskse ja tõhusama haldusmodeli järele.

 Dokumendihaldus- ja arhiiviteenuse raames korraldab RTK tugiteenuste osutamise kokkuleppe sõlminud asutuste dokumendihaldus- ja arhiiviteenust, sh dokumendiringluse korraldamine, dokumendihaldussüsteemi sisuline haldamine ja teenindatavate asutuste arhiivide haldamine; selgitab välja dokumendihaldussüsteemi arendusvajadused ning esitab need arendajale; nõustab asutusi dokumendihaldus- ja arhiiviteenuse küsimustes ning dokumendihaldussüsteemi kasutamisel; peab ametnike teenistuslehtede arhiivi.

  Dokumendihaldus- ja arhiiviteenuse pakkumisel on **peamiseks töövahendiks asutuse dokumendihaldussüsteem (DHS)**.

! **Keskse dokumendihaldus- ja arhiiviteenuse arendamise ja teenuse ühtlustamisega jätkamine**, uutele asutustele teenuse pakkumine. Ühtse dokumendihaldussüsteemi arendamine ja etapiviisiline

kasutuselevõtt. Kõikide valitsusasutuste üleminek kesksele dokumendihaldus- ja arhiiviteenusele ning ühtsele dokumendihaldussüsteemile.

### Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskuse poolt pakutavad tugiteenused

Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskus (RmIT) pakub info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas arendus- ja haldusteenuseid rahandusministeeriumi valitsemisala asutustele ning vastavalt kokkuleppele teistele riigi- ja omavalitsusasutustele.

IKT teenuste keskne pakkumine aitab vältida dubleerimist ning koondada teenuste pakkumiseks vajalik kompetents – kliendid saavad kvaliteetsed, turvalised ja kaasaegsed IT-teenused ning asutused saavad keskenduda oma põhitegevustele.

RmIT eesmärk on, et pakutavad teenused vastaks normatiiv- ja turvanõuetele. Klientidele pakutakse turvalisi ja kvaliteetseid teenuseid, mis tagavad rahulolu ja usalduse. Organisatsiooni süsteemid ja protsessid on tõhusad ning suunatud toimepidevuse tagamisele ja pidevale parendamisele.

#### Teenus: IT äriteenused

**Eesmärk:** Äripartneri teenuse eesmärkide toetamine.



Rahandusministeeriumi valitsemisala digiarengut kujundavad vajadus kasutada olemasolevaid ressursse sihipäraselt, liikuda pilvepõhiste ja tulevikukindlate lahenduste suunas, vähendada tehnoloogilist võlga ning tagada kõrge infoturbe tase. Samal ajal tõusevad ootused andmete kvaliteedile ja kättesaadavusele ning tehisintellekti kiire areng loob uusi võimalusi. Nende muutusteguritega tõhusaks toimetulekuks on vaja ühtset tegutsemisraamistikku kogu valitsemisalas.

#### Tegevused:

**Teenuste valdkond:** Muutunud tingimustega toimetulekuks on valitsemisalas loodud digiteenuste strateegiline juhtimisraamistik, mis loob ühtse suuna digivõimekuse kasvatamiseks ning tagab, et digiteenuste juhtimine on läbipaistev, arendused koordineeritud ja kooskõlas riiklike ning valitsemisala eesmärkidega. Kaardistatakse kriitilised teenused ja nende seosed, et toetada valitsemisalaülest arendusvajaduste prioriseerimist ning kasutada enam ühiseid komponente piiratud ressursitingimustes.

**Andmete valdkond:** Koostöös Statistikaameti ja teiste asutustega luuakse ülevaade andmehalduse olukorrast, sh rollidest, juhistest ja andmeprotsessidest, et tagada andmetike selged vastutused. Parandatakse andmete kvaliteeti, leitavust ja mõistetavust ning suurendatakse andmete taaskasutust. Arendatakse võimekust kasutada andmeid ja tehisintellekti läbipaistvalt ja turvaliselt.

**Infoturbe valdkond:** Kujundatakse valitsemisalaülene infoturbeteadlikkus ning ühtlustatakse tehniliste riskide hindamise põhimõtted, et tehnilised riskid ja taakvara oleksid arusaadavalt seostatavad teenuste toimimise ja juhtimisotsustega. Tugevdatakse küberturbe võimekust ja kriisiolukordadeks valmisolekut, et teenused toimiksid stabiilselt ka häiringute ja rünnakute korral.

**Tehnoloogia valdkond:** Töötatakse välja ja juurutatakse süsteemide kriisikindluse lahendusi, vähendatakse tehnoloogilist võlga, parandatakse süsteemide kooskõla ning luuakse eeldused kaasaegsete ja ühtsete tehnoloogiliste lahenduste kasutamiseks.



### Teenus: Töökohateenuse allhange

**Eesmärk:** Toetada kliente nende igapäevatöös pakkudes kvaliteetseid IT lahendusi parima digiriigi kogemuse nimel.

Arvutitöökoha tugiteenust pakub RmIT RIT-le allhanke raames, kuni kõik asutused on üle läinud RIT kesksele teenusele.

### Rahandusministeeriumi poolt pakutavad tugifunktsioonid ministeeriumite ühishoones

#### Teenus: Ühishoone tugiteenused

**Eesmärk:** Kinnisvara-, haldus-, õigus- ja asjaajamisteenust osutatakse vastavalt tugiteenuste kokkuleppele.

Rahandusministeeriumi ühisosakond täidab tugifunktsioone ühishoones (Suur-Ameerika 1, Tallinn) asuva kuue ministeeriumi jaoks:

- justiits- ja digiministeerium;
- sotsiaalministeerium;
- rahandusministeerium;
- majandus- ja kommunikatsiooniministeerium;
- kliimaministeerium;
- regionaal- ja põllumajandusministeerium.

Ülesandeid täidetakse põhimääruse ja ministeeriumitega sõlmitud tugifunktsioonide kokkuleppe alusel, kulude katmiseks on keskne eelarve, millesse on oma panuse andnud kõik ühishoone ministeeriumid. Osakonna tööd suunavad ministeeriumite kantslerid ühiselt.

**Asjaajamisteenuse eesmärk:** Korraldada dokumendi- ja arhiivihaldust justiits- ja digiministeeriumile, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumile, rahandusministeeriumile ja sotsiaalministeeriumile ning koordineerida ministeeriumite ja RTK dokumendihaldus- ja arhiiviteenuse osakonna vahelist koostööd. Vajadusel tehakse ettepanekuid protsesside muutmiseks.

Alates 2023. aastast osutab RTK dokumendi- ja arhiivihalduse tegevusi (dokumentide registreerimine ja väljasaatmine, dokumendihaldussüsteemi administreerimine ja kasutajatugi, arhiivi korrastamine) teenusleppel ja toimetudeli alusel ning lähtub teenuse osutamisel asutuses kehtestatud kordadest ja juhistest.



Koostatakse ministeeriumitele juhendeid, kordasid ja dokumentide liigituskeeme, osaletakse ministeeriumite teabehalduse põhimõtete rakendamisel. Tagatakse ministeeriumitele perioodika ja raamatute tellimine.



Nõustatakse ja koolitatakse ministeeriumite teenistujaid ning nõustatakse ministeeriumite valitsemisala asutusi valdkonna teemades.



Täidetakse **Riigihangete Vaidlustuskomisjoni kantselei ülesandeid**.

**Kinnisvarateenuse** eesmärk on korraldada ja koordineerida ühishoone ministeeriumite kinnisvara valitsemist, korraldada kinnisasjade avalikes huvides omandamist, täita riigi kui kinnisasja omaniku ja kasutaja seadustest tulenevaid kohustusi ja kanda õiguseid, sh osaleda planeerimismenetlustes ning anda ehitusseadustikust ja maapõueseadusest tulenevaid kooskõlastusi.



Korraldatakse eelpool nimetatud ministeeriumite ja nende valitsemisalade asutuste riigivara valitsemist, sealhulgas kasutusse andmine ja võtmine, koormamine, võõrandamine; tagatakse riigivara heaperemehelik ja otstarbekohane kasutamine; korraldatakse, koordineeritakse ja kontrollitakse ministeeriumite valitsemisalades projekteerimis- ja ehitustegevust ning vajadusel uuendatakse riigivara käsutamist koordineerivaid haldusakte.



• Plaanis on **jätkata ministeeriumite riigivara valitsemise kordade uuendamist** ning parendada teenust selliselt, et ministeeriumite ümberkorraldamise järgselt on tagatud kinnisvara valitsemise ühetaolisus ja kvaliteet.

**Haldusteenuse** eesmärk on tagada ühishoone ministeeriumite töökeskkond ja ühiskasutatavad teenused ning korraldada ministeeriumide riigivara haldamist.



• Korraldatakse **kuue ministeeriumi ühistöökeskkond**, mille eesmärgiks on vara ja eelarve mõistlik kasutus ning parem koostöö ministeeriumide vahel.



Korraldatakse **ühiste ruumide heaperemehelikku ja paindlikku kasutamist ja teenindamist**, jälgitakse ruumide optimaalset kasutust, varustatakse teenistujaid vajalike töövahendite, inventari ja teenustega (välja arvatud IT-vahendid) ning tagatakse kokkulepitud töökeskkond ja vallasvara õige kajastamine RTIP-is, korraldatakse ühishoone turvalisust.



Osutatakse **ühishoones administraatoriteenust** ning keskset **transpordivahendite kasutamist** ja hooldamist ning hoone optimaalset kasutamist.

**Õigusteeninduse** eesmärk on nõustada õiguslastes küsimustes justiits- ja digiministeeriumi, sotsiaalministeeriumi, kliimaministeeriumi ja rahandusministeeriumi teenistujaid ning tagada sise- ja üksikaktide ning lepingute vastavus õigusaktidele.





Peamiselt nõustatakse ministeeriumite struktuuriüksusi või juhtkonda - riigihanke, riigivara, toetuse andmise, töö- ja teenistussuhete ja lepinguõiguse valdkonnas. Nõustatakse või esindatakse ministeeriume õigustalituse valdkondi puudutavates vaidlustes. Koostatakse ministeeriumi juhtkonnale õiguslikke arvamusi ja analüüse, vajadusel nõustatakse ministeeriumite valitsemisala asutusi juriidilistes küsimustes. Koordineeritakse ministeeriumite siseselt hankeplaani koostamist ja täitmist ning kontaktisikuna ministeeriumite ja RTK riigihangete osakonna vahelist koostööd, vajadusel tehakse ettepanekuid protsesside muutmiseks. Korraldatakse ja suunatakse juriidilist tööd ministeeriumites ning töötatakse välja protsessid, juhendid ja õigusaktid (töökorrad), mis tagavad õigusaktides kehtestatud nõuetest kinnipidamise või osaletakse nende väljatöötamisel. Korraldatakse valdkonda puudutavaid koolitusi.

- ! Õigusteeninduse kvaliteedi, efektiivsuse ja ühetaolisuse tagamiseks ning kasutades ära erinevate ministeeriumite parimaid praktikaid, ühtlustatakse protsesse ja dokumente kõigis õigustalituse nõustatavates ministeeriumites. Ministeeriumite ümberkorraldustega seonduvalt tagatakse pärast üleminekuperioodi sarnaste protsesside rakendamine lisandunud valdkondades ja võetakse kasutusele sarnased dokumendimallid. Õigustalitus tagab, et asutusesisesed töökorrad, protsessid ja juhendid oleksid ajakohased ning kooskõlas õigusaktidega, algaades vajadusel nende muutmise, samuti jätkatakse **protsesside väljatöötamist** standardseteks olukordadeks ning ministeeriumite töötajate majasisest koolitamist.

### Teenus: Riigimajade korraldamine

**Eesmärk:** Riigimajades on tagatud ametiasutuste toimimiseks vajalik töökeskkond, teenused ja vahendid (v.a. IT vahendid).

 **Riigimajade kontseptsioon** loodi üle 10 aasta tagasi. Viimaste aastate jooksul on palju muutunud nii kontorikasutuse harjumustes kui riigiasutuste paiknemises maakondades. Kontseptsiooni tagasivaate raames andis VV suunise tõhustada büroopindade kasutust. Eesmärgiks on maakonnakeskuste büroohonetes Vabariigi Valitsuse seatud büroopinna kasutustõhususe sihttaseme saavutamine, sh maakonnakeskustes eraldi büroopinda kasutavate asutuste kolimine riigimajadesse.

 Jälgitakse, et riigimajade ruumikasutus võimaldaks riigiasutustel korraldada üleriigilist värbamist ning tagaks kiirelt muutuvates oludes riigiasutustele vajaliku ruumikasutuse ning töökorralduse. Riigimajade kontseptsiooni rakendamine aitab panustada haldusalade ülesesse paindlikku riigivalitsemisse.

- ! Riigimajades ühiselt kasutatavate IT-seadmete toimivuse tagamise koordineerimine.

## Tegevus: Riikliku statistika tegemine







**Eesmärk:** Riiklik statistika on usaldusväärne, tõhus, kättesaadav ning ajakohane

*Tabel 6. Riikliku statistika tegemise mõõdikud ja sihttasemed, perioodil 2020-2029<sup>5</sup>.*

| Mõõdik   | 2020     | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2026 | 2027 | 2028 | 2029 |
|--|----------|------|------|------|------|------|------|------|------|
|  | Sihttase |      |      |      |      |      |      |      |      |
| Andmeesitaja rahulolu indeks (skaala muutus 2023)<br><i>Allikas. Statistikaamet</i>    | 13       | 16,4 | 28   | 3,3  | 3,3  | 3,6  | 3,7  | 3,8  | 3,9  |
| Statistika kasutamine, veebikülastuste arv, miljonit<br><i>Allikas. Statistikaamet</i> | 1,52     | 1,66 | 2,2  | 2,05 | 2,1  | 1,8  | 1,8  | 1,8  | 1,9  |

<sup>5</sup> Tegevuse „Riikliku statistika tegemine“ mõõdikute selgitused ja trendianalüüs 2026-2029.

|   |            |            |            |            |            |            |            |            |            |
|---|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|
| Andmeesitajate (ettevõtted) halduskoormus tundides, eesmärk aastaga vähendada ca 5% eelmise aasta tundide arvust (alates 2025 4%)<br><i>Allikas. Statistikaamet</i> | 234<br>951 | 252<br>992 | 278<br>258 | 295<br>333 | 226<br>987 | 209<br>191 | 200<br>824 | 192<br>791 | 185<br>079 |
|---|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|

Tegevuste kirjelduses kasutatud sümbolite tähendused:  Väljakutsed;  Uuringud ja analüüsid;  Projektid;  IT-arendused;  Koolitused;  Pidevad tegevused


## Programmi tegevuse „Riikliku statistika tegemine“ teenused:


### Teenus: Riikliku statistika tegemine


**Eesmärk:** Kajastada ühiskonna olukorda ja muutusi ning anda ühiskonnale rahvastiku, sotsiaalvaldkonna, majanduse ja keskkonna arengu seisukohalt olulist teavet.

Riiklik statistika on kvantitatiivne, kvalitatiivne, kokkuvõtlik ja üldistav teave, mis iseloomustab massnähtust vaatlusaluses kogumis ja mis saadakse riikliku statistika programmi raames andmete statistilise töötlemise tulemusena.

#### Vajab tähelepanu:

 Statistika tegemine muutub keskkonnas ja uuringute kahanevate vastamismäärade puhul ilma andmeesitajate koormust oluliselt suurendamata, eeldab **uute andmeallikate** (sh eraandmete), **meetodite ja statistilise töötamise infotehnoloogiliste vahendite arendamist ning kasutamist**. Selline kvalitatiivne muutus vajab piisavat ressursi, kuna uue süsteemi üleminekuni on vaja olemasolevaid käigus hoida.

 Prioriteetne tegevussuund on **andmeesitajate halduskoormuse vähendamine**, mis lisaks ameti poolt tehtavatele muudatustele nõuab ka keskset riiklikku juhtimist. Vaja on välja selgitada primaarse andmekoguja kohustus teiste andmekasutajate ees: kas primaarsel andmekogujal on andmete kogumisel nende olemuse ja vormi üle ainuotsustusõigus või peaks arvestama ka nende asutuste vajadustega, kes samu andmeid kasutavad (mis ulatuses, milliste reeglite alusel, et oleks tagatud ühekordse esitamise põhimõtte rakendamine).

 Suur vajadus on kvalifitseeritud ja kogemustega andmeteadurite ning valdkondlike teadmistega **statistikute järele**, kes saaksid eest vedada metoodika uuendusi. Sama suur vajadus on statistikaameti teenuste arendamisele pühendunud IKT personali järele. Ametil ja andmeteenuste tellijatel kulub üha rohkem ressursi andmekaitseküsimuste lahendamisele, mis tulenevad ühest küljest ühiskonna suuremast teadlikkusest andmete kasutamisega seotud riskidest ja potentsiaalsetest väärkasutamisest ning teisalt tehisintellekti võimalustest ja arengu kiirusest tingitud surve ja vajadustest andeid kiiremini analüüsida.

#### Tegevused:

! Kiiresti muutuv maailmas eeldavad statistika tarbijad, et **saavad statistikat neid huvitavate nähtuste kohta kiiresti, eelistatult reaalajas**. Kiirusega ja uute andmeallikatega kaasneb statistika usaldusväärsuse vähenemise risk. Riski maandamiseks peab andmetele, töötusprotsessile ja andmete kvaliteedile lisama protsessi käigus kvaliteetsed metaandmed. **Statistikaamet jätkab metaandmete töö standardiseerimist ja automatiseerimist, katsetades ka tehisarulahendusi**. Statistika kvaliteedi riskide ohjamiseks on vajalik läbimõeldud eksperimentaalne tegevus, mille käigus luuakse uut riiklikku statistikat või muudetakse olemasoleva metoodikat, et paremini vastata klientide ootustele. Lisaks **võetakse kasutusele uusi administratiivseid või eraandmete allikaid, vähendades andmeesitajate halduskoormust**.

! Väljakutseks on näiteks pangaandmete ja mobiilsusandmete kasutuselevõtu õiguslikud küsimused ja ühiskondliku kokkuleppe saavutamine. Selleks on statistikaamet alustanud privaatsust säilitava tehnoloogia kasutatavust analüüsiva projekti, mis võimaldaks isikustatud andmeid analüüsida nii, et andmesubjektide privaatsus oleks täielikult kaitstud, kuid poliitikakujundamiseks vajalikke andmeid oleks sellegipoolest võimalik analüüsida ilma lisahalduskoormust tekitamata.



Statistikaameti kohustus on jälgida, et juba olemasolevaid ja kättesaadavaid andmeid ei küsitaks uuesti. Statistikaameti **eesmärk on koguda andmeid üha väiksema halduskoormuse ja kuluga**. Detailsema statistika tegemine ilma andmeesitajate koormust suurendamata eeldab uute andmeallikate, meetodite ja tööriistade kasutamist, aga ka pidevat statistikavajaduse ülevaatamist ja vähemkasutatavate näitajate asendamist vajalikega. Kiirema, detailsema ja täpsema statistika üheks eelduseks on statistikaameti ligipääs eraandmetele, mis aga eeldab ühiskondlikku kokkulepet, muudatusi valdkondlikes õigusaktides ning investeringuid tehnoloogiasse ning metoodikate väljaarendamisse. Andmeesitamiseks ja –kogumiseks kuluva aja vähendamiseks **on oluline rakendada masin-masin liidestusel põhinevat andmevahetust nii riiklike andmekogude (x-tee teenused) kui erasektoriga** (andmepõhine aruandlus). Andmepõhise aruandluse tegevusi koordineerib majandus ja kommunikatsiooniministeerium.



Statistika kasutajatele on oluline anda vajalikku teavet neile sobival moel. Statistikaameti eesmärk on **pakkuda klientidele Eesti keskkonna, rahvastiku, sotsiaalvaldkonna ja majanduse arengust ülevaate saamiseks töövahendeid, kus statistika on esitatud visualiseerituna ja mugavalt kättesaadavalt**. Statistikaamet pakub andmete kasutajatele nn andmeabi teenust klienditeeninduse kaudu ning infotehnoloogilist lahendust andmete korduvkasutuseks konfidentsiaalsete andmete taaskasutuskeskkonna kaudu.

#### Teenus: Statistikaalaste tellimustööde tegemine

**Eesmärk:** Statistikaameti põhitegevus keskendub statistikaprogrammis kokkulepitud töödele. Et arvestada tarbija soove ja teha statistika mitmesugustel viisidel laiemalt kättesaadavaks, pakub statistikaamet võimalust tellida detailsemat infot kui on statistikaandmebaasis või digitaalsetes väljaannetes.



Statistikaametilt tellitakse mitmesuguseid ja üha keerukamaid andmete parema kasutuselevõutuga seotud teenuseid: teabenõue, tellimusuuringud, analüüsid, erinevad statistika visualiseerimise lahendused, andmekaeve, teaduslikul eesmärgil andmete kasutamine, statistikaalased koolitused, andmeajagamine, andmehalduse alane nõustamine, uudiskirjade

tellimine, avaldamiste ja pressiteadete eelinfo tellimine, konsultatsioon Euroopa Liidu riikide statistika kättesaadavuse kohta, andmeesitajale tema andmetega tutvumise võimaldamine ning klienditugi.



Statistikaamet **täiustab andmejagamisteenust**, mille kvaliteetne toimimine edendab infoühiskonda. Andmejagamisteenus on andmete töötlemine teaduse või statistilisel eesmärgil, mille käigus riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus või avalik-õiguslik juriidiline isik edastab tema valduses olevad andmed statistikaametile või statistikaamet töötleb statistikatöö käigus saadud andmeid ning edastab anonüümitud andmed riigi- või kohaliku omavalitsuse asutustele, avalik-õiguslikule juriidilisele isikule või avaldab andmed kokkuvõtliku ja üldistatud teabena.

## 5. Programmi juhtimiskorraldus

Halduspoliitika programmi täitmise eest vastutab rahandusministeerium, kelle roll on peamiselt koordineerimine ja suunamine: riigi kinnisvara, riigi haldusorganisatsiooni korralduse ja riigi personalipoliitika, kesksete tugiteenuste, riigiabi, riigihangete ja statistika valdkonnas. Rahandusministeeriumi halduspoliitika programmi partneriteks on eelkõige keskvalitsuse asutused, kuid personalipoliitika teemades on puutumus ka avaliku sektoriga laiemalt. Riigiabi valdkonnas on partneriteks avalik-õiguslikud juriidilised isikud, riigi sihtasutused, kohaliku omavalitsuse üksused jt riigiabi andjad. Riigihangete valdkonnas on lisaks avaliku sektori organisatsioonidele partneriteks ettevõtted ja neid esindavad organisatsioonid. Riigi osaluspoliitikas on partneriteks teised osalusi valitsevad ministeeriumid, riigi äriühingud, sihtasutused ja MTÜ-d. Riigi kinnisvara valdkonnas on partneriteks lisaks teistele ministeeriumidele, Riigi Kinnisvara AS (riigi hoonetega seotud kinnisvarateenused) ja Maa-amet (riigi maade haldamine). Halduspoliitika valdkondadel on tugev seos eelarvepoliitikaga (näiteks kinnisvaraga seotud investeeringud ja keskne palgapoliitika). Statistikaameti peamisteks koostööpartneriteks on riigiasutused, ettevõtted ning teadus- ja akadeemilised ringkonnad statistika tarbijatena, rahvusvahelised organisatsioonid ning andmeesitajad. Riigi Tugiteenuste Keskuse peamisteks partneriks on teenuseid kasutavad riigiasutused, põhiseaduslikud institutsioonid, avalik-õiguslikud juriidilised isikud ja riigi asutatud sihtasutused, Euroopa Komisjon, Šveitsi ja Norra koostööpartnerid ning RTK poolt rakendatavatest meetmetest toetuse taotlejad.

Rahandusministeeriumi partneriteks rahvusvahelisel tasandil on Euroopa Komisjon, OECD ja teised organisatsioonid.

Halduspoliitika programmi juhib halduspoliitika asekancler. Programmi juhi ülesanne on programmi koostamise ja uuendamise eestvedamine, elluviimise ja seire koordineerimine. Rahandusminister kinnitab programmi pärast riigieelarve vastuvõtmist Riigikogus. Programm avalikustatakse Rahandusministeeriumi veebilehel.

Programmi tulemuste seire toimub vastavalt Vabariigi Valitsuse 19. detsembri 2019. a määrusele „Riigi eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja tõhustamiskava koostamise ning riigieelarve vahendite ülekandmise kord ning riigieelarve seadusest tulenevate aruannete esitamise kord“. Iga lõppenud aasta kohta koostatakse programmi tulemusaruanne, mis on sisendiks valdkonna „Riigivalitsemine“ tulemusaruandesse.



## LISA 1. Halduspoliitika programmi teenuste rahastamiskava

| Programmi teenuste rahastamiskava                               | Eelarve       |               |                |                |
|---|---------------|---------------|----------------|----------------|
|   | 2026          | 2027          | 2028           | 2029           |
| <b>Programmi kulud (tuhat eurot)</b>                            | <b>90 851</b> | <b>94 727</b> | <b>111 015</b> | <b>103 356</b> |
| <b>Tegevus: Riigi halduse korraldamine</b>                      | <b>27 702</b> | <b>33 012</b> | <b>51 052</b>  | <b>43 366</b>  |
| Riigihangetealaste vaidlustuste lahendamine                     | 336           | 333           | 393            | 426            |
| Riigi kinnisvara poliitika ja selle elluviimise koordineerimine | 25 402        | 30 919        | 48 887         | 41 163         |
| Riigivalitsemise valdkonna arendamine                           | 216           | 212           | 213            | 214            |
| Riigi osaluspoliitika kujundamine                               | 271           | 247           | 248            | 249            |
| Riigihangete poliitika kujundamine                              | 719           | 636           | 641            | 642            |
| Riigiabi poliitika ja regulatsiooni elluviimine                 | 300           | 216           | 217            | 217            |
| Riigi personalipoliitika kujundamine                            | 459           | 450           | 453            | 454            |
| <b>Tegevus: Riigi tugiteenuste pakkumine</b>                    | <b>49 666</b> | <b>50 374</b> | <b>48 623</b>  | <b>48 667</b>  |
| Personali- ja palgaarvestus                                     | 1 987         | 1 955         | 1 961          | 1 967          |
| Finantsarvestus   | 5 262         | 5 177         | 5 190          | 5 207          |
| Riigihangete korraldamine                                       | 1 220         | 1 201         | 1 203          | 1 207          |
| Dokumendihaldus- ja arhiivindusteenus                           | 1 534         | 1 163         | 1 258          | 1 263          |
| Toetuste kasutamise korraldamine                                | 10 608        | 10 373        | 10 797         | 10 821         |
| IT äriteenused  | 18 970        | 20 394        | 18 148         | 18 136         |
| Töökohateenuse allhange   | 426           | 448           | 403            | 403            |
| Ühishoone tugiteenused  | 5 655         | 5 658         | 5 658          | 5 658          |
| Riigimajade korraldamine  | 4 005         | 4 005         | 4 005          | 4 005          |
| <b>Tegevus: Riikliku statistika tegemine</b>                    | <b>13 482</b> | <b>11 340</b> | <b>11 340</b>  | <b>11 323</b>  |
| Riikliku statistika tegemine                                    | 11 270        | 9 975         | 9 975          | 9 975          |
| Statistikaalaste tellimustööde tegemine                         | 2 212         | 1 365         | 1 365          | 1 348          |

Põhjalikum ülevaade riigieelarve juhtimislaua [2026 Riigieelarve](#) | [Rahandusministeerium](#)